

Onunla Vefa lisesinde başhyan arkadaşlığımız bütün bir ömür devam etti. Aramızdaki mizac, meşrep ve fikir farkları ancak onun resmî hayatlarında mesele hâlini alıyordu. Başbaşa kaldığımız anlarda, O, kendi kendisini zıd-

OBJEKTİF

Neyami Safâ

HASAN-ALİ YÜCEL

dı ile kontrol eden ve anlaşmak isteyen devamlı ve samimî bir tasvip hâlinde idi. Aramızdaki işfırak noktalarını bulmaya, ayrılık tohumlarını idrak dışı bırakarak uzlaşmaya çalışırdı. Hiçbir gün çatışmadık. Bu karşılıklı anlayış havasını, ben onun derviş mizacına, mistik ruh yapısına ve her fikrî müsamaha ile karşılıyan demokratik anlayışına borçlu idim. Solculuğu hakkındaki iddiaları doğrulayan tek bir fikrine rastlamadım.

Bana öyle geliyor ki, Hasan-Âlî'nin solculuğu, yayılım ateş hâlinde bir telkin bombardımanının ortasında kalmış bir politika adamının çevresine intibak zoruna bağlanabilecek bir çeşit oportünizmdi. Bu uysallığından, kendisi müstesna, bütün solcular faydalandılar. Kendisi tam manasiyle alaturka davranışlı, Doğu zevk ve adellerine bağlı, dîni inançlara sahip bir ruh adamı idi. Samimiliğine çok şahit oldum.

Bir gün Ankara Palas'ında, iki başyazarla aramızda çıkan bir tartışmaya hakem olarak girdi. Başyazarlardan biri dinin ilerlemeye engel olduğunu, İslâm medeniyetinin hakikatte bir Arap medeniyetinden başka bir şey olmadığını iddia ediyordu. Yanındaki başyazarın

esile birlikte o kadar bağınyordu ki, cazband durdu, garsonlar masamızın etrafını aldılar. Tam o sırada, Hasan-Âli salona girdi, masamıza geldi ve utangaç bir hayretle:

— Ne oluyorsunuz ya-hu?

dedikten sonra oturdu, iki tarafı da dikkatle dinledi ve şu hükmü verdi:

— Gerilemeye niyeti olan milletler için din bir gerileme âmildir, ilerlemeye niyetli milletler için de ilerleme âmîlî. Bir İslâm medeniyeti vardır ve sadece Arap medeniyeti değildir. Bütün bir çağı kaplamıştır. İçinde Türklerin, Farsların, Hintlilerin ve öteki kavimlerin payı çoktur. Büyük medeniyetlerden biridir, geri değildir.

Bu kesin hüküm üzerine başyazar bana döndü:

— Ben sana bir şey söyleyim mi? dedi, bu Hasan-Âlî mürtecdir, fakat sen daha mürtecsin.

Ömî bir tartışmada delil olarak ileri sürülen bu mesnetsiz ve patavatsız İsnat etrafımızı güldürdü. Hasan-Âlîyi de, beni de irtica ile cehalet arasında bir tercih yapmak zorunda bıraktığı için bizi de güldürdü.

İnsanları, bilhassa politikacıları siyasî icapların dışında anlamak zordur. Yücel de bu icapların kurbanı idi. Allah taksiratını affetsin. Hatırası benim içimde, onun hakkında rastgele vermiş bükümlerden ayrılmış, temiz bir ruhani derinliktedir. Onu daima hayırla, sevgile, büyük kayıpların derin acısı ile anıyorum.

صوت صوات 971 611

